

سه شنبه 27 مرداد 1394 - 3 ذی القعدة 1436 - 18 آگوست 2015

ارتحال فقیه و اصولی کبیر «آخوند ملاعبدالکریم گزی»...

* 27 مرداد در گذر تاریخ

* ارتحال فقیه و اصولی کبیر «آخوند ملاعبدالکریم گزی» (1300ش)
اشاره:

آخوند ملا عبدالکریم بن مهدی گزی در حدود سال 1223ش برابر با 1260ق در خاندانی اهل علم در منطقه گزی، یکی از توابع اصفهان به دنیا آمد و تحصیلات مقدماتی را در اصفهان سپری نمود. وی در نجف از محضر درس عالم مجاهد، حاج میرزا حسین حاج میرزا خلیل استفاده علمی نمود و پس از طی مدارج عالی علمی و اخلاقی به اصفهان بازگشت. آخوند گزی از آن پس در مدرسه نیم‌آورد اصفهان سکنی گزید و در طی سالیان طولانی، دانش آموختگان فراوانی از محفل درس او فیض بردند. وی مدت طولانی، مرجع قضاوت و حکومت شرعیه اصفهان بود و بدون هیچ سستی، همانند یک دادگستری سیار، به حل و فصل مرافعات و منازعات مردم می‌پرداخت. از ایشان آثار متعددی بر جای مانده که تذکره‌القبور در شرح حال افراد مدفون در اصفهان؛ رساله در اصل دین و رساله در صیغ‌العقود از آن جمله‌اند. آخوند گزی علاوه بر مراتب علمی، گاهی شعر هم می‌سرود و «مهدوی» تخلص می‌نمود. این فقیه اصولی سرانجام در بیست و هفتم مرداد 1300ش برابر با سیزدهم ذی‌حجه 1339ق در هفتاد و هفت سالگی درگذشت و در قبرستان تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

* درگذشت «کمال‌الملک» نقاش معروف ایرانی در نیشابور (1319ش)
اشاره:

استاد محمد غفاری، مشهور به کمال‌الملک، بزرگترین نقاش دوران یکصد سال اخیر، در حدود سال 1226ش (1264ق) در کاشان به دنیا آمد. خاندان غفاری که کمال‌الملک، یکی از اعضای آن است، هنرمندانی بسیار به عالم هنر تقدیم داشته است. کمال‌الملک پس از طی دوران ابتدایی، از 13 سالگی به تهران آمد و در دارالفنون به تحصیل پرداخت. پس از دیداری که ناصرالدین شاه از مدرسه دارالفنون در سال 1259ش به عمل آورد، تابلویی از کمال‌الملک توجه شاه قاجار را به خود جلب کرد و از آن پس او را به عنوان نقاش‌باشی مخصوص خود به دربار برد. ناصرالدین شاه در سال 1271ش، محمد غفاری، نقاش بزرگ دربار خود را به کمال‌الملک ملقب و او را از دیگر نقاشان معاصرش متمایز ساخت. کمال‌الملک سپس برای تکمیل تحصیلات خود راهی اروپا شد و سه سال بعد مظفرالدین شاه در جریان سفر دومش به اروپا، از کمال‌الملک خواست به ایران باز گردد. سفر کمال‌الملک به اروپا و تفحص و مطالعه او در نقاشی آن دیار، اثری ژرف و غنی در او برجای نهاد و تکنیک او را از نقاشان دوران او فراتر برد. کمال‌الملک در مراجعت به ایران با توطئه‌ها و حسادت‌های درباریان روبرو شد و به بهانه زیارت عتبات و در واقع به قصد فرار از محیط مسموم دربار، در

سال 1280ش، بی‌تابانه به کربلا شتافت. وی پس از چند سال اقامت در کربلا به ایران بازگشت و پس از تأسیس مدرسه صنایع مستظرفه در سال 1290ش، به تربیت شاگردان هنرمند همت گماشت. از کمال‌الملک آثار هنرمندانه متعددی بر جای مانده که علاوه بر تالار آینه که بزرگترین و پرکارترین اثر اوست، می‌توان از فالگیر بغدادی، عرب خفته و کیمیاگران نام برد. سرانجام، کمال‌الملک، نقاش شهیر ایرانی در 27 مرداد سال 1319ش در 93 سالگی در نیشابور درگذشت و در کنار قبر عطار نیشابوری به خاک سپرده شد.

* یادآوری کتبی آیت الله «کاشانی» به «مصدق» درباره احتمال وقوع کودتا در ایران (1332ش)
اشاره:

دکتر محمد مصدق، نخست‌وزیر محمدرضا پهلوی، از ماه‌ها قبل از کودتای 28 مرداد 1332، درصدد اجرای نقشه‌ای بود تا صحنه را با یک کودتای ساختگی و با وجهه ملی خالی کند. تا به این ترتیب به صورت یک قهرمان ملی، عنوان گردد. این در حالی بود که عوامل استکبار با کمک ایادی داخلی، قصد کودتا علیه مصدق را نیز در سر می‌پروراندند. آیت‌الله کاشانی که خطر کودتایی با حمایت بیگانه را احساس کرده بود، تلاش زیادی به عمل آورد تا جلوی کودتا را بگیرد تا مصالح مملکت فدای منافع بیگانگان نشود. وی در این راه متحمل سختی‌های فراوانی شد و روحانیان و نزدیکان آیت‌الله، از طرف دولت دستگیر و بازداشت شدند. عوامل داخلی و خارجی نیز که آیت‌الله را مانعی برای تحقق اهداف شوم خود می‌دیدند، آن چنان شخصیت این مرد بزرگ و شریف روحانی را لکه‌دار کردند که شاید بتوان آن را در تاریخ ایران بی‌سابقه دانست و این همان چیزی بود که

استعمارگران آمریکا و انگلیس مایل بودند از طریق مصدق و دوستانش عملی شود. همچنین با اینکه دکتر مصدق، به دستگیری قدرت در بار دوم نخست‌وزیری خود را مدیون مجاهدت‌های مردمی به رهبری آیت‌الله کاشانی بود، مع‌الوصف در پاسخ به نصایح دلسوزانه آن عالم نستوه، ایشان را از دخالت در امور سیاسی منع کرد. با این حال آیت‌الله کاشانی به خاطر مصالح ملی و پرهیز از ایجاد دو دستگی از رودررویی با مصدق اجتناب می‌ورزید تا این که یک روز قبل از وقوع کودتا، ایشان طی نامه‌ای، مصدق را از وقوع کودتای حتمی آگاه کرد. اما دکتر مصدق که ملت را پشتیبان همیشگی خود می‌دانست، تنها به فکر خود بود و به قول آیت‌الله کاشانی، این هدف را تعقیب می‌نمود که قهرمانانه زنده بماند. مصدق در نهایت با گسستن از روحانیت و مردم، در اثر کودتای 28 مرداد، نهضت خروشان مردمی در 30 تیر 1331 را به شکست کشاند و از آن پس، کشور به مدت 25 سال، در اختیار اجانب، به ویژه آمریکا قرار گرفت.

* یک هیئت پارلمانی

به ریاست مهندس ریاضی

رئیس مجلس شورای ملی

به مسکو رفت (1349 ش)

* تظاهراتی از سوی حدود

650 نفر در میدان لافایت واشنگتن برپا شد (1357 ش)

اشاره:

(به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، حدود 2 هزار نفر از ایرانیان که اغلب دانشجوی بودند، در اعتراض به حمایت آمریکا از دولت ایران، از مقابل کاخ سفید تا سفارت ایران راهپیمایی کردند.)

* رحلت عالم دینی و فقیه اصولی، آیت الله «بهاءالدین محلاتی» (1360 ش)

اشاره:

آیت‌الله شیخ بهاءالدین محلاتی در

سال 1275 ش (1313 ق) در خاندانی اهل علم در نجف اشرف به دنیا آمد. وی در هفت سالگی به همراه پدرش به شیراز رفت و پس از فراگیری مقدمات و ادبیات، در محضر پدرش و آیت‌الله میرزا محمدصادق مجتهد شیرازی، فقه و اصول را آموخت. ایشان همچنین مدتی حکمت الهی را از محضر سیدعلی حکیم کازرونی فرا گرفت و از آن پس برای ادامه تحصیل، عزم نجف اشرف نمود. آیت‌الله محلاتی در حوزه علمیه نجف، به مدت ده سال از محضر عالمان نام‌آوری همچون آقا ضیاءالدین عراقی، آخوند ملا محمدکاظم خراسانی و میرزای نائینی استفاده کرد تا به درجه رفیع اجتهاد نائل آمد. ایشان در سال 1309 به شیراز بازگشت و از آن پس به مدت بیش از نیم قرن، عهده‌دار تدریس و مرجعیت امور مردم گردید. آیت‌الله محلاتی تا پایان عمر خویش در ایجاد مؤسسات خیریه کوشا بود و در این مدت، اماکن عام المنفعه متعددی را ایجاد کرد. در کنار فعالیت‌های علمی و اجتماعی ایشان، از آیت‌الله بهاءالدین محلاتی آثار تألیفی نیز بر جای مانده که رهنمای حق، اصول العقاید، خطبات جانسوز و تألیفاتی در فقه و اصول از آن جمله‌اند. این فقیه اصولی سرانجام در بیست و هفتم مرداد 1360 ش برابر با هفدهم شوال 1401 ق در 85 سالگی بدرد حیات گفت و در شیراز مدفون گردید.

* درگذشت ادیب گرانمایه استاد «سیدمحمد محیط طباطبائی» (1371 ش)

اشاره:

استاد سیدمحمد طباطبائی متخلص به محیط و مشهور به محیط طباطبائی در

سال 1281 ش در زواره اصفهان به دنیا آمد. دروس ابتدایی را در زادگاه خود و اصفهان سپری کرد و در 1302 ش دوره ادبی را در مدرسه دارالفنون تهران به پایان رساند. وی سپس علم حقوق را فرا گرفت و سال‌ها در دبیرستان‌ها و دانشگاه‌های کشور به تدریس پرداخت. محیط طباطبائی، از سال 1300 ش وارد عرصه مطبوعات گردید و مدیریت برخی از مجلات را به عهده گرفت. استاد، با زبان‌های عربی، فرانسوی، انگلیسی، پهلوی، خوارزمی، اوستائی و سریانی آشنائی داشت و تحقیقاتی در این زمینه‌ها انجام داده است. از استاد محیط طباطبائی بیش از چهار کتاب و دو هزار مقاله و رساله و ششصد خطابه و سخنرانی به جای مانده است که دوران نادر، جغرافیای نو، شرح حال فردوسی و زندگی محمد بن زکریای رازی از جمله کتب اوست. ایشان بارها از طرف محافل علمی مورد تقدیر قرار گرفت و از دانشگاه شهید بهشتی دکترای افتخاری اخذ نمود. سرانجام استاد محیط طباطبائی در 27 مرداد 1371 ش به علت بیماری قلبی در نود سالگی در تهران بدرد حیات گفت و در شهر ری به خاک سپرده شد.

* درگذشت استاد نامدار

حوزه علمیه قم آیت الله

«قدرت الله وجدانی فخر»

(1375 ش)

اشاره:

آیت‌الله حاج شیخ قدرت‌الله وجدانی‌فخر در سال 1311 ش (1351 ق) در یکی از روستاهای شهر سراب به دنیا آمد و از چهارده سالگی به تحصیل علوم دینی روی آورد. وی در سال 1327 ش به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و پس از پشت سر گذاشتن سطوح عالیّه حوزه، در دروس خارج حضرات آیات شیخ عبدالنّبی عراقی، سیدمحمد حجت کوه کمره‌ای، سیدحسین بروجردی، سیدمحمد

محقق داماد، محمدعلی اراکی و امام خمینی(ره) شرکت جست. معظم له در کنار آموختن، به آموزش معلومات خود به دیگران برآمد و در مدتی نزدیک به چهل سال، هزاران نفر از فرهیختگان و فضلاء حوزه را از سرچشمه زلال دانش خویش سیراب نمود. او در ایام تعطیل حوزه به تبلیغ دین در داخل و خارج کشور می‌پرداخت و از این رهگذر، موفق به ارائه خدمات فکری، فرهنگی و اجتماعی بسیار گردید. آیت‌الله وجدانی فخر، از آغاز مبارزات مردم مسلمان و روحانیت علیه رژیم پهلوی، به رهبری حضرت امام، نقشی فعال برعهده گرفت و نامش همراه در ذیل اعلامیه‌های جامعه مدرسین حوزه علمیه قم دیده می‌شد. این فقیه فرزانه که از اکثر مراجع تقلید، اجازات متعدد اجتهادی، روایی و امور حسبه داشت دارای آثار متعددی بود که: آداب معاشرت در اسلام، اجتهاد در اسلام، الفخریه در فقه در 16 جلد و انوار منطقیه از آن جمله‌اند: سرانجام قلب حق باور آیت‌الله وجدانی فخر در سحرگاه 27 مرداد 1375 ش برابر با اول ربیع‌الثانی 1417 ق در 64 سالگی از تپش باز ایستاد و پس از تشییعی با شکوه، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

* 3 ذی القعدة در گذر تاریخ

* تولد «ابن مُتیر» فقیه و مفسر مسلمان مصری (620 ق)
اشاره:

ابوالعبّاس ناصرالدین احمد بن محمد بن منصور معروف به ابن مُتیر در اسکندریه در مصر زاده شد. وی علوم مقدماتی را نزد پدرش فراگرفت و سپس رشته‌های مختلف علوم دینی چون فقه، ادبیات عرب و علوم قرآن را نزد اساتید مشهور زمان آموخت و در این رشته‌ها تخصص یافت. ابن مُتیر در دوران زندگی خود، مناصب مختلفی داشته و مدتی متصدی قضاوت بوده است، هرچند که با سعایت و حسادت جمعی از دشمنانش از این کار برکنار شد. از این دانشمند مسلمان، آثار متعددی در زمینه‌ی تفسیر قرآن و دیگر علوم برجای مانده که کتاب الانصاف فیما تَضَمَّنَهُ الکَشَافُ مِنَ الاعتِزَال، بارها در قاهره به چاپ رسیده است. همچنین البحر الکبیر و نیز تحریرُ التَّنْزِیْهِ و تحذیرُ التشبیه از دیگر آثار اوست. ابن مُتیر در 63 سالگی در اسکندریه‌ی مصر درگذشت و در مسجدی که امروزه به جامع المُتیر معروف است به خاک سپرده شد.

* رحلت استاد کبیر «آیت الله سیدمحمد فشارکی» فقیه محقق و عالم امامی (1316 ق)
اشاره:

سیدمحمد بن امیر سید قاسم طباطبایی فشارکی اصفهانی، از بزرگان علمای شیعه در اوایل قرن چهاردهم هجری و از شاگردان میرزای شیرازی است. او در همان زمان، مرجع تدریس افاضل بسیاری در سامرا بود. پس از وفات استاد، راهی نجف اشرف گردید و حوزه‌ی درس وی نیز در آن سامان برپا شد. میرزای نایینی و حاج شیخ عبدالکریم حائری و دیگر بزرگان از شاگردان ایشان هستند. مراتب علم و فضل آیت الله فشارکی به اندازه‌ای است که درکلمات برخی از بزرگان به «استاد کبیر» معروف می‌باشد. علی رغم فراهم بودن شرایط لازم جهت به دست گرفتن ریاست علمی و مرجع دینی، به این امور اعتنایی نکرد و تنها به تدریس و تالیف پرداخت. إِصَالَةُ الْبَرَاءَةِ، الاغتسال و الْقُرُوعُ الْمُحَمَّدِیَّةُ از آثار اوست. مدفن این عالم بزرگ در نجف واقع شده است.

* 18 آگوست در گذر تاریخ

* آغاز قیام تاریخی «مارتین لوتر» علیه مسیحیت کاتولیک (1517م)

* ساخت اولین تلسکوپ جهان توسط «گالیله» در ونیز (1609م)

* مرگ «کارلوس لیئوس»
گیاه شناس بزرگ سوئدی (1778م)

* آغاز بزرگترین حمله آمریکا از زمین و هوا و دریا
در ویتنام شمالی (1965م)